

Név:

Aláírás:

1. Írd fel az $f(x, y) = e^{x^2-3y}$ függvény másodrendű közelítő T_2 Taylor polinomat a $(0, 0)$ pont körül!
(4+3+3 pont)

f első és másodrendű deriváltjai:

$$f'_x = e^{x^2-3y} \cdot 2x \quad \textcircled{1}$$

$$f'_y = e^{x^2-3y} \cdot (-3) \quad \textcircled{1}$$

$$f''_{xx} = e^{x^2-3y} \cdot (2x)^2 + e^{x^2-3y} \cdot 2 = e^{x^2-3y} \cdot (4x^2+2) \quad \textcircled{1}$$

$$\left. \begin{aligned} f''_{yy} = f''_{xy} &= e^{x^2-3y} \cdot 2x \cdot (-3) \\ f''_{yy} &= e^{x^2-3y} \cdot (-3)^2 = e^{x^2-3y} \cdot 9 \end{aligned} \right\} \textcircled{1}$$

Ezek értékei a $(0, 0)$ pontban:

$$f: 1$$

$$f''_{xx}: 2$$

$$f'_x: 0$$

$$f''_{yx} = f''_{xy}: 0 \quad \textcircled{3}$$

$$f'_y: -3$$

$$f''_{yy}: 9$$

T_2 :

$$1 + (0 \quad -3) \begin{pmatrix} x \\ y \end{pmatrix} + \frac{1}{2} \begin{pmatrix} x & y \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 2 & 0 \\ 0 & 9 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} x \\ y \end{pmatrix} = \quad \textcircled{2}$$

$$= 1 - 3y + x^2 + \frac{9}{2} y^2 \quad \textcircled{1}$$

$$\text{vagy: } f = 1 + (x^2 - 3y) + \frac{1}{2}(x^2 - 3y)^2 + \dots = 1 - 3y + x^2 + \frac{1}{2}x^4 - 3x^2y + \frac{9}{2}y^2 + \dots$$

$$\approx 1 - 3y + x^2 + \frac{9}{2} y^2$$

vagy $\textcircled{3}$

2. ((1+3+1)+(1+1+3) pont)

a) Oldd meg az $y' - 2y = 5$, $y(0) = 1$ inhomogen linearis DE-t az allando varialasanak a modszerével!
A homogen egyenlet altalanos megoldasa:

$$y' = 2y \rightarrow y = C \cdot e^{2x} \quad \textcircled{1}$$

A inhomogen egyenlet altalanos megoldasa:

$$\begin{aligned} \textcircled{1} \quad & \left. \begin{aligned} y &= C \cdot e^{2x} \\ y' &= C' e^{2x} + C \cdot 2e^{2x} \end{aligned} \right\} \rightarrow (C' e^{2x} + 2C e^{2x}) - 2C e^{2x} = 5 \rightarrow C' e^{2x} = 5 \rightarrow \\ & \rightarrow C' = 5 \cdot e^{-2x} \rightarrow C = \int 5e^{-2x} dx = 5 \cdot \frac{e^{-2x}}{-2} + k = -\frac{5}{2} e^{-2x} + k \\ & y = C \cdot e^{2x} = \left(-\frac{5}{2} e^{-2x} + k\right) e^{2x} = -\frac{5}{2} + k e^{2x} \quad \textcircled{1} \end{aligned}$$

A inhomogen egyenlet partikularis megoldasa:

$$y(0) = 1 \rightarrow -\frac{5}{2} + k e^{2 \cdot 0} = 1 \rightarrow k = \frac{7}{2}$$

$$y_{\text{part}} = -\frac{5}{2} + \frac{7}{2} e^{2x} \quad \textcircled{1}$$

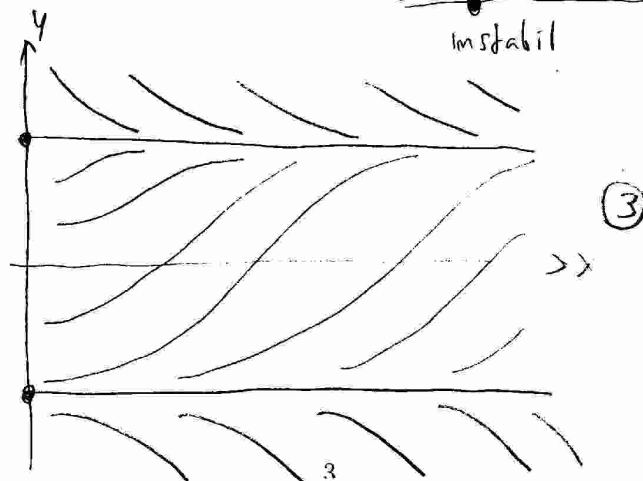
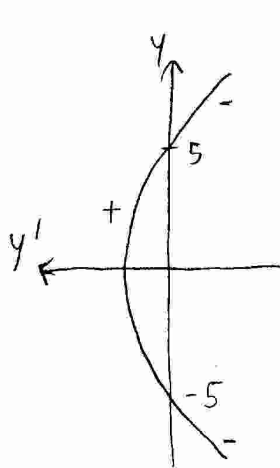
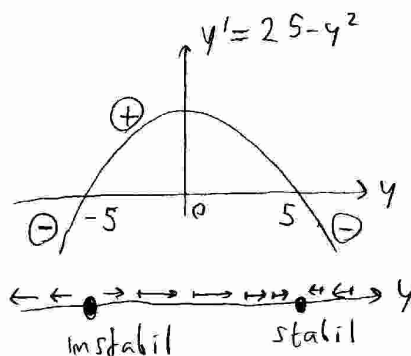
b) Legyen $y' = 25 - y^2$.
Keresd meg a DE fixpontjait!

$$y' = 0 = 25 - y^2 \rightarrow y_1 = -5, \quad y_2 = 5 \quad \textcircled{1}$$

Vizsgald meg azok stabilitasat! (indokold valaszodat!)

-5 instabil
5 stabil \textcircled{1}

Rajzold le a DE megoldassereget!

3. (2+3+2+3 pont)

$$\frac{d}{dx} \begin{pmatrix} y_1 \\ y_2 \end{pmatrix} = A \begin{pmatrix} y_1 \\ y_2 \end{pmatrix}, \quad A = \begin{pmatrix} 4 & 0 \\ 1 & 3 \end{pmatrix}.$$

A sajátértelkei:

$$0 = \begin{vmatrix} 4-\lambda & 0 \\ 1 & 3-\lambda \end{vmatrix} = (4-\lambda)(3-\lambda) - 0 \cdot 1 \rightarrow \lambda_1 = 4, \lambda_2 = 3 \quad \textcircled{1}$$

A sajátvektorai:

$$\begin{aligned} \begin{pmatrix} 4 & 0 \\ 1 & 3 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} u \\ v \end{pmatrix} &= 4 \begin{pmatrix} u \\ v \end{pmatrix} \quad \textcircled{1} & \begin{pmatrix} 4 & 0 \\ 1 & 3 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} u \\ v \end{pmatrix} &= 3 \begin{pmatrix} u \\ v \end{pmatrix} \\ 4u &= 4u \rightarrow u \text{ tetszőleges} & 4u &= 3u \rightarrow u = 0 \\ 1u + 3v &= 4v \rightarrow u = v & u + 3v &= 3v \rightarrow v \text{ tetszőleges} \\ \begin{pmatrix} u \\ v \end{pmatrix} &= \begin{pmatrix} u \\ u \end{pmatrix} \quad \bar{v}_1 = \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \end{pmatrix} & \begin{pmatrix} u \\ v \end{pmatrix} &= \begin{pmatrix} 0 \\ v \end{pmatrix} \quad \bar{v}_2 = \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \end{pmatrix} \\ & \textcircled{1} & & \textcircled{1} \end{aligned}$$

A DE általános megoldása:

$$\begin{pmatrix} y_1 \\ y_2 \end{pmatrix} = c_1 \cdot e^{4x} \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \end{pmatrix} + c_2 e^{3x} \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \end{pmatrix} \quad \textcircled{2}$$

Legyen $\begin{pmatrix} y_1(0) \\ y_2(0) \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 2 \\ 3 \end{pmatrix}$

Ekkor a DE partikularis megoldása:

$$\begin{pmatrix} 2 \\ 3 \end{pmatrix} = c_1 \cdot e^{4 \cdot 0} \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \end{pmatrix} + c_2 e^{3 \cdot 0} \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \end{pmatrix} \quad \textcircled{1}$$

$$\begin{pmatrix} 2 \\ 3 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} c_1 \\ c_1 + c_2 \end{pmatrix} \rightarrow c_1 = 2, c_2 = 1 \quad \textcircled{1}$$

$$\begin{aligned} \bar{y}_{\text{part}} &= 2 \cdot e^{4x} \begin{pmatrix} 1 \\ 1 \end{pmatrix} + 1 \cdot e^{3x} \begin{pmatrix} 0 \\ 1 \end{pmatrix} \\ &= \begin{pmatrix} 2e^{4x} \\ 2e^{4x} + e^{3x} \end{pmatrix} \quad \textcircled{1} \end{aligned}$$

$$y^2 - 2y + 1$$

4. Keresd meg az $f(x, y) = x^3 - 3x + (y - 1)^2$ függvény szélsőértékeit! (4+3+3 pont)

f első és másodrendű deriváltjai:

$$f'_x = 3x^2 - 3 \quad (2)$$

$$f'_y = 2y - 2$$

$$f''_{xx} = 6x$$

$$f''_{xy} = f''_{yx} = 0 \quad (2)$$

$$f''_{yy} = 2$$

A szélsőértékek lehetséges helyei:

$$\begin{aligned} f'_x = 3x^2 - 3 = 0 &\rightarrow x_1 = 1, \quad x_2 = -1 \\ f'_y = 2y - 2 = 0 &\rightarrow y_0 = 1 \end{aligned} \quad (1)$$

$$P_1(1, 1), \quad P_2(-1, 1) \quad (1)$$

A szélsőértékek típusai:

$$H(f) = \begin{pmatrix} 6x & 0 \\ 0 & 2 \end{pmatrix} \quad (1)$$

	sajátértékek	kritikus pont
$(H(f))(P_1) = \begin{pmatrix} 6 & 0 \\ 0 & 2 \end{pmatrix}$	6, 2 + + (1)	MIN (1)
$(H(f))(P_2) = \begin{pmatrix} -6 & 0 \\ 0 & 2 \end{pmatrix}$	-6, 2 - +	NYEREGPONT

Avval $\begin{pmatrix} 6 & 0 \\ 0 & 2 \end{pmatrix}$ diagonális, sajátértékei 6 és 2,

vagy $\begin{vmatrix} 6-\lambda & 0 \\ 0 & 2-\lambda \end{vmatrix} = 0 = (6-\lambda)(2-\lambda) - 0 \cdot 0 \rightarrow \lambda_1 = 6, \lambda_2 = 2$